

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Bijlage 7 Terugkeerproces

In deze bijlage wordt u nader geïnformeerd op welke wijze de Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) het vertrek faciliteert van vreemdelingen die niet in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning op grond van de Regeling.

Activiteiten DT&V in het kader van de Regeling

De DT&V neemt, in samenwerking met de ketenpartners van COA, Vreemdelingenpolitie en Koninklijke Marechaussee, het vertrek ter hand van vreemdelingen die niet in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning op grond van de Regeling. Uitgangspunt hierbij is dat de activiteiten van de DT&V in het kader van de Regeling plaatsvinden binnen het bestaande werkproces van de DT&V. Daarbij staat de bevordering van zelfstandig vertrek (gefaciliteerd door de Internationale Organisatie voor Migratie) voorop. Indien de vreemdeling ervoor kiest om niet zelfstandig Nederland te verlaten, bevordert de DT&V het gedwongen vertrek.

Werkwijze van de DT&V algemeen

Vanaf januari 2007 is de DT&V gestart met haar werkzaamheden. Als taakorganisatie is de DT&V verantwoordelijk voor de uitvoering van het terugkeerbeleid. Alle gemeenten zijn per brief op 26 januari 2007 geïnformeerd (DT&V/Uit/07/032) over de totstandkoming en werkwijze van de DT&V. In de werkwijze van de DT&V staat casemanagement centraal. Dit wordt gekenmerkt door maatwerk: een op de vreemdeling gerichte aanpak, waarbij de DT&V samen met de (keten-)partners van politie, Koninklijke Marechaussee, IND, COA, Dienst Justitiële Instellingen en de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) werkt aan het daadwerkelijk vertrek van vreemdelingen zonder verblijfsrecht in Nederland. De nadruk ligt hierbij op het bewegen van de individuele vreemdeling tot zelfstandige terugkeer (gefaciliteerd door de Internationale Organisatie voor Migratie), waarbij uitdrukkelijk ook oog gehouden wordt voor schrijnendheid, buitenschuld en aanwijzingen van mensenhandel. Deze persoonsgerichte aanpak van de DT&V beoogt het daadwerkelijk vertrek uit Nederland in zoveel mogelijk gevallen te realiseren. Ten aanzien van uitgeprocedeerde asielzoekers betekent dit onder meer dat zoveel mogelijk geprobeerd wordt te voorkomen dat deze vreemdelingen na beëindiging van de opvangvoorzieningen op straat belanden.

Iedere vreemdeling die door de IND, de politie of de Koninklijke Marechaussee aan de DT&V wordt overgedragen, krijgt door de DT&V een regievoerder vertrek (en op de uitzetcentra een medewerker feitelijk vertrek) toegewezen. Deze functionaris is verantwoordelijk voor het voeren van de regie op het vertrekproces van de vreemdeling en is ook het aanspreekpunt voor de vreemdeling gedurende het gehele vertrekproces. Daarbij motiveert de regievoerder vertrek de vreemdeling zelfstandig te vertrekken met name door gesprekken en voorlichting. De regievoerder vertrek doet dit in nauwe samenwerking met medewerkers van het COA. In dit kader vormt de regievoerder vertrek voor de vreemdeling het gezicht van

de DT&V. Voorts is de regievoerder vertrek verantwoordelijk voor het feitelijk organiseren van het gedwongen vertrek (wegnemen feitelijke belemmeringen die het zelfstandig of gedwongen vertrek verhinderen of bemoeilijken). Ook behandelt de regievoerder vertrek bemiddelingsverzoeken van vreemdelingen die het niet lukt zelfstandig reisdocumenten te verkrijgen. Doordat de vreemdeling steeds intensief begeleid wordt, kan de DT&V voortdurend beoordelen wat nodig is om het vertrek te realiseren. Behalve voor de vreemdeling, is de regievoerder vertrek ook - op zaaksniveau - het aanspreekpunt voor de (keten)partners, inclusief de gemeenten.

Werkwijze DT&V ten aanzien van vreemdelingen die op grond van de ambtshalve toets van de IND niet in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning op grond van de Regeling

De taken van de DT&V in het kader van de Regeling, starten op het moment dat de ambtshalve toets van de IND heeft uitgewezen dat een vreemdeling niet in aanmerking komt voor een vergunning op grond van de Regeling. In dat geval draagt de IND een overdrachtdossier van die persoon over aan de DT&V, waarna aan de vreemdeling een regievoerder vertrek wordt toegekend die start met het vertrekproces conform de bovengeschetste casemanagement werkwijze. Dat geldt ten aanzien van de volgende twee categorieën vreemdelingen:

- I. vreemdelingen die op 13 december 2006 behoorden tot de doelgroep van het project Terugkeer en nog in een vorm van door het rijk gefinancierde opvang verbleven, en
- II. vreemdelingen, verblijvend in de (gemeentelijke) noodopvang die, door middel van een verklaring van de burgemeester bij de IND zijn aangemeld in het kader van deze Regeling, dan wel die bekend zijn bij de overheid omdat zij zich in een procedure omtrent verblijf bevinden.

Daarbij spant de DT&V zich in om het vertrek te faciliteren voor vreemdelingen die zich bevinden in de (gemeentelijke) noodopvang en die vallen onder de Vw 2000, dan wel de oude vreemdelingenwet maar die niet zijn aangemeld door de burgemeester bij de IND in het kader van de Regeling. Ten aanzien van deze groepen geldt wel dat de verblijfplaats niet bekend is bij de rijksoverheid. Deze vreemdelingen zullen zich daarom uit eigen beweging bij de DT&V moeten aanmelden met het verzoek ondersteund te worden bij het realiseren van hun vertrek. Daarover later meer.

Navolgend wordt ten aanzien van deze categorieën globaal aangegeven op welke wijze de DT&V het vertrek ter hand neemt van vreemdelingen die niet in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning op grond van deze Regeling.

Ad I. Vreemdelingen verblijvend in de centrale en decentrale (gemeentelijke) opvang

Het vertrektraject ten aanzien van vreemdelingen die niet in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning op grond van de Regeling en die zich nog in een vorm van rijksopvang bevinden, verloopt globaal als volgt. Op het moment waarop de IND een vreemdeling aan de DT&V overdraagt aan de hand van een overdrachtdossier, wordt aan de vreemdeling een regievoerder vertrek toegekend die de zaak bespreekt met de ketenpartners van COA en Vreemdelingenpolitie in het Lokaal Terugkeeroverleg (LTO). Vervolgens wordt de vreemdeling uitgenodigd voor een gesprek met de regievoerder vertrek, eventueel samen met een medewerker van het COA en VP.

Ook vreemdelingen die niet in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning op grond van de Regeling, maar die nog rechtmatig in Nederland verblijven omdat hun toelatingsprocedure nog niet is afgerond,

worden uitgenodigd voor een gesprek met een regievoerder vertrek van de DT&V. Dit zal een meer voorlichtend karakter hebben, waarbij de vreemdeling gewezen wordt op zijn plichten en mogelijkheden voor vertrek als het rechtmatig verblijf in Nederland geëindigd is en de noodzaak om zich voor te bereiden op een eventueel vertrektarject. Het betreft immers vreemdelingen die er reëel rekening mee moeten houden dat zij Nederland zullen moeten gaan verlaten.

Het (eerste) gesprek zal plaatsvinden op de COA-locatie waar de vreemdeling verblijft en, voor vreemdelingen in de decentrale opvang, in de dichtstbijzijnde COA-locatie, of een andere daartoe geëigende locatie. Hierin zal ook maatwerk worden geleverd. In dit gesprek informeert de regievoerder vertrek van de DT&V de vreemdeling (nogmaals) over feit dat de vreemdeling niet in Nederland mag blijven, alsmede over het vertretproces en wat hierin zijn of haar mogelijkheden en verplichtingen zijn. Ook wordt aan de vreemdeling aangegeven op welke wijze de DT&V de vreemdeling kan ondersteunen bij het realiseren van het vertrek. Er wordt actief gewezen op de mogelijkheden van zelfstandig vertrek (met de IOM), maar de vreemdeling wordt ook geconfronteerd met het perspectief van gedwongen vertrek indien hij ervoor kiest Nederland niet zelfstandig te verlaten. Voor zover dit nog niet heeft plaatsgevonden, vult de regievoerder vertrek, samen met de vreemdeling, een aanvraagformulier in ter verkrijging van de voor het vertrek benodigde (vervangende) reisdocumenten. Samen met de vreemdeling, beziet de DT&V op welke wijze het vertrek het beste gerealiseerd kan worden, als de vreemdeling niet (meer) rechtmatig in Nederland verblijft. Hierbij wordt uiteraard actief gekeken naar mogelijkheden tot zelfstandig vertrek, maar ook naar mogelijkheden tot gedwongen vertrek (via vreemdelingenbewaring). Als geoordeeld wordt dat zelfstandig vertrek, dan wel vreemdelingenbewaring niet direct volgend op het eerste gesprek mogelijk of wenselijk is, wordt de vreemdeling uitgenodigd voor een tweede gesprek. In principe vindt dit gesprek uiterlijk 12 weken na het eerste gesprek plaats. Hierin wordt beoordeeld hoe het vervolgtraject er in casu uit moet zien. In dit verband zal, indien de vreemdeling ervoor kiest om geen activiteiten ter realisering van het zelfstandig vertrek te verrichten, (nogmaals) actief beoordeeld worden of vreemdelingenbewaring ter fine van uitzetting mogelijk en wenselijk is. Aangezien deze vreemdelingen geen recht meer hebben op verblijf, en Nederland dienen te verlaten, worden de (opvang-)voorzieningen beëindigd

Ad II. Vreemdelingen verblijvend in de (gemeentelijke) noodopvang

De DT&V neemt ook het vertrek ter hand van vreemdelingen die zich bevinden in de (gemeentelijke) noodopvang en niet in aanmerking zijn gekomen voor een verblijfsvergunning op grond van deze Regeling. Het gaat hier om vreemdelingen die:

- o niet bekend zijn bij de overheid omdat er geen toelatingsprocedure meer loopt, maar die in het kader van de Regeling bij de IND zijn aangemeld door de gemeente waar zij in de noodopvang verblijven (door middel van de "burgemeestersverklaring"), dan wel;
- o vreemdelingen die zich nog in een verblijfsrechtelijke procedure bevinden, maar zich niet (meer) in een vorm van rijksopvang bevinden.

Nadat de IND ambtshalve heeft geoordeeld dat de vreemdeling niet in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning op grond van de Regeling, wordt de vreemdeling uitgenodigd door de DT&V voor een gesprek met de regievoerder vertrek van de DT&V. In dit gesprek wordt de vreemdeling gewezen op zijn vertretplichting en wordt hij geïnformeerd over de mogelijkheden die de vreemdeling heeft om zijn vertrek uit Nederland te realiseren, en de wijzen waarop de DT&V de vreemdeling hierbij kan ondersteunen. Dit proces en de wijze van beoordeling van de vertrekmogelijkheden, vindt plaats op

dezelfde wijze als hierboven aangegeven ten aanzien van vreemdelingen verblijvend in de centrale en decentrale opvang, met dien verstande dat een eventueel tweede gesprek alleen gevoerd wordt met vreemdelingen die geen rechtmatig verblijf in Nederland (meer) hebben. Daar legt de DT&V namelijk de prioriteit.

Werkwijze DT&V ten aanzien van vreemdelingen verblijvend in de (gemeentelijke) noodopvang die niet worden aangemeld in het kader van de Regeling

De DT&V zal ook een inspanning verrichten ten behoeve van het realiseren van het vertrek van vreemdelingen die zich in de noodopvang bevinden en vallen onder de Vw 2000 en vreemdelingen in de noodopvang die vallen onder de oude vreemdelingenwet die niet door de burgemeester zijn aangemeld bij de IND in het kader van de Regeling. De verblijfplaats van deze vreemdelingen is echter niet bekend bij de rijksoverheid. Daarom moeten vreemdelingen die door de DT&V ondersteund wensen te worden bij het begeleiden van hun vertrek uit Nederland, zich hiertoe zelf aanmelden bij de DT&V. De aanmelding geschiedt via het invullen van een standaardverklaring, waarmee de betrokken vreemdeling verklaart dat hij of zij bereid is Nederland te willen verlaten en hierbij ondersteund wenst te worden door de DT&V. In de verklaring geeft de vreemdeling ook aan hier alle medewerking aan te zullen verlenen. Het format van deze verklaring is bijgevoegd zodat ook gemeenten deze kunnen verspreiden (bijvoorbeeld naar Vluchtelingenwerk of andere bekende noodopvang verlenende instanties in uw gemeente). Na het ondertekenen van de verklaring door de betrokken vreemdeling, dient hij of zij de verklaring (per fax) te verzenden naar het betreffende regiokantoor van de DT&V. Deze informatie is vermeld op het formulier. Na aanmelding wordt de vreemdeling zo snel mogelijk uitgenodigd voor een gesprek. De DT&V kan vervolgens de vreemdeling begeleiden bij het invullen en indienen van een verzoek aan de betreffende diplomatieke vertegenwoordiging om afgifte van een (vervangend) reisdocument. Tevens kan de DT&V de betrokken vreemdeling ondersteunen bij het indienen van een verzoek bij de IOM om facilitering van het zelfstandig vertrek. Ook de gemeente waar de vreemdeling in de noodopvang verblijft kan de DT&V in het bezit stellen van (lijsten met) de gegevens van de vreemdelingen, inclusief de vreemdelingen die zich in het kader van de Regeling hebben aangemeld bij de burgemeester, maar ten behoeve van wie geen verklaring is afgegeven. Deze gegevens kunnen worden verstrekt via de verderop in deze brief genoemde afdelingsmanagers van de Directie Voorbereiden Vertrek van de DT&V. De DT&V zal de betreffende vreemdeling(en) vervolgens benaderen ten behoeve van het vertrekttraject.

Vanzelfsprekend kunnen vreemdelingen uit de noodopvang die aangeven zelfstandig Nederland te willen verlaten, zich ook direct, dus zonder tussenkomst van de DT&V, aanmelden bij de IOM.

Inspanning DT&V

De DT&V spant zich samen met de ketenpartners in alle gevallen in om het daadwerkelijk vertrek uit Nederland te realiseren. Echter, ook met de persoonsgerichte werkwijze van de DT&V en hoe intensief de vertrekbegeleiding ook is, kan niet worden gegarandeerd dat in alle gevallen het daadwerkelijk vertrek uit Nederland gerealiseerd kan worden.

Een deel van de vreemdelingen dat niet in aanmerking komt voor verblijf op grond van de Regeling zal bestaan uit vreemdelingen ten aanzien van wie geoordeeld is dat sprake is van een gevaar voor de

openbare orde of nationale veiligheid, dan wel dat geen geloof kan worden gehecht aan de nationaliteit en identiteit (omdat in verschillende procedures verschillende identiteiten en/of nationaliteiten zijn opgegeven). Dit gegeven, gecombineerd met het feit dat het gaat om vreemdelingen die al lange tijd in Nederland verblijven, maakt deze groep bijzonder weerbarstig waar het gaat om het realiseren van het vertrek uit Nederland. Daarbij geldt in het algemeen, zo is de ervaring, dat vreemdelingen die écht niet de intentie hebben om Nederland zelfstandig te verlaten, er ook alles aan zullen doen om hun vertrek uit Nederland onmogelijk te maken, bijvoorbeeld door medewerking te weigeren aan het verkrijgen van voor het vertrek benodigde (vervangende) reisdocumenten.

Communicatie

Over de wijze waarop de DT&V het vertrek ter hand neemt van de vreemdelingen die niet in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning op grond van de Regeling, of die aangemeld worden vanuit de noodopvang, is de DT&V transparant. De DT&V zal dan ook actief communiceren met de gemeente waar de vreemdeling in de (nood-)opvang verblijft.

Ten aanzien van de Regeling vindt dat als volgt plaats: op het moment waarop de IND ambtshalve heeft geoordeeld dat een vreemdeling niet in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning op grond van de Regeling en de DT&V de vreemdeling benadert voor het vertrektraject, wordt de gemeente hierover per brief geïnformeerd.

Ook ten aanzien van de vreemdelingen die middels bijgevoegde verklaring door de gemeente worden aangemeld bij de DT&V voor facilitering van het vertrek (dus niet in het kader van de Regeling), geldt dat de gemeenten door de DT&V op de hoogte gehouden worden van de voortgang van het vertrektraject. In deze gevallen ontvangt de aanmeldende gemeente een brief van de DT&V op het moment dat de aangemelde vreemdeling uitgenodigd wordt voor een vertrekgesprek.

In bovenstaande brieven wordt aan de gemeente het aanbod gedaan om door de DT&V voorgelicht te worden ten aanzien van het vertrektraject. Op verzoek van de gemeente kan deze voorlichting op casus-niveau gegeven worden. In dit verband wordt u gewezen op de eerder genoemde brief van de algemeen directeur van de DT&V. In deze brief zijn onder meer de namen en contactgegevens vermeld van de regionale DT&V contactpersonen voor de gemeenten. Wellicht ten overvloede worden de contactgegevens van de afdelingsmanagers van de DT&V hier nogmaals vermeld.

1. Regionale afdeling Rijswijk (Zuid-Holland en Zeeland): de heer Peter Bolderheij.

Telefoonnummer: 070 - 779 4359 of 06 - 29 09 27 44

Faxnummer: 070 - 77 94 065

2. Regionale afdeling Hoofddorp (Noord-Holland en Utrecht): de heer Peter de Koster.

Telefoonnummer: 023 - 88 89 453 of 06-48137137

Faxnummer: 023 - 88 89 231/2

3. Regionale afdeling Den Bosch (Noord-Brabant, Gelderland en Limburg): de heer Theo Meijboom.

Plaatsvervangend afdelingsmanager zijn de heer Bart Pieters of mevrouw Yvette Bossink.

Telefoonnummer: 073-75 08 932 of 06-53552235

Faxnummer: 073 - 75 08 910

4. Regionale afdeling Zwolle (Friesland, Groningen, Drenthe, Overijssel en Flevoland): de heer Ton Boekhoudt. Plaatsvervangend afdelingsmanager, zijn de heer Rob Bezema en de heer Hubert Bögemann.

Telefoonnummer: 038- 88 86 284 of 06-53688870

Faxnummer: 038 - 88 86 868

Aanmeldingsformulier voor ondersteuning van vertrek door DT&V vanuit de noodopvang in gemeenten

In te vullen door de vreemdeling

Hierbij verklaar ik

geboren op _____ te _____

van _____ nationaliteit

Verblijvend op adres (straat en huisnummer, gemeente):

tezamen met

- zo spoedig mogelijk zelfstandig terug te willen keren naar mijn land van herkomst dan wel een ander land waar mijn toelating is gewaarborgd. Ik zal daartoe alle benodigde inspanningen plegen. Ik verzoek hierbij om ondersteuning door de Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) bij het verkrijgen van vervangende reisdocumenten. Om die reden zal ik in ieder geval:
  - alle in mijn bezit zijnde documenten en/of kopieën van documenten waaruit mijn identiteit/nationaliteit blijkt of kan blijken, overhandigen. Daarnaast zal ik voldoen aan de inspanningsverplichting om deze documenten en/of kopieën op te vragen, indien deze niet in mijn bezit zijn;
  - behulpzaam zijn bij het vaststellen van mijn identiteit en nationaliteit, ook wanneer ik geen documenten heb overgelegd en/of indien deze niet (voldoende) blijken uit de door mij overhandigde documenten.

Deze verklaring geldt mede voor de hierboven vermelde familieleden.

Plaats _____

datum _____

_____
(Handtekening)

_____

Regionale afdelingen van de DT&V waar het formulier naartoe gestuurd dient te worden:

1. Regionale afdeling Rijswijk (voor aanmeldingen vanuit gemeenten in Zuid-Holland en Zeeland):

Telefoonnummer: 070 - 779 4359

Faxnummer: 070 - 77 94 065

Correspondentieadres: DT&V Regiokantoor Rijswijk, Postbus 1950, 2280 DZ Rijswijk

2. Regionale afdeling Hoofddorp (voor aanmeldingen vanuit Noord-Holland en Utrecht)

Telefoonnummer: 023 - 88 89 453

Faxnummer: 023 - 88 89 231/2

Correspondentieadres: DT&V Regiokantoor Hoofddorp, Postbus 795, 2130 AT Hoofddorp

3. Regionale afdeling Den Bosch (voor aanmeldingen vanuit Noord-Brabant, Gelderland en Limburg):

Telefoonnummer: 073-75 08 932

Faxnummer: 073 - 75 08 910

Correspondentieadres: DT&V Regiokantoor Den Bosch, Postbus 555, 5201 AN Den Bosch

4. Regionale afdeling Zwolle (voor aanmeldingen vanuit Friesland, Groningen, Drenthe, Overijssel en Flevoland): Telefoonnummer: 038- 88 86 284

Faxnummer: 038 - 88 86 868

Correspondentieadres: DT&V Regiokantoor Zwolle, Postbus 265, 8000 AG Zwolle.

Alleen in te vullen door de Dienst Terugkeer & Vertrek

Naam regievoerder vertrek

V-nummer
